

Sygn. akt IV Cz 623/13

POSTANOWIENIE

Dnia 31 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Słupsku Wydział IV Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Jastrzębski (spr.)

Sędziowie SO: Mariusz Struski, Mariola Watemborska

po rozpoznaniu w dniu 31 października 2013 roku w Słupsku

na posiedzeniu niejawnym skargi dłużnika Gospodarstwa (...) spółki z o.o. w N.

na czynność Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym - Gdańsk Południe w Gdańsku Piotra Majdzińskiego, polegającą na oddaleniu wniosku dłużnika o umorzenie postępowań w sprawach Km 2834/09 i Km 1699/10 w trybie art. 825 pkt 3 k.p.c., umorzeniu tychże postępowań w trybie art. 825 pkt 1 k.p.c. oraz ustaleniu ich kosztów

z udziałem wierzyciela Banku (...) S.A. we W.

na skutek zażalenia dłużnika

od postanowienia Sądu Rejonowego w Lęborku

z dnia 28 czerwca 2013 r., sygn. akt I Co 590/13

postanawia: **oddalić zażalenie.**

Sygn. akt IV Cz 623/13

UZASADNIENIE

Dłużnik Gospodarstwo (...) spółka z o.o. z siedzibą w N. złożył w dwóch sprawach egzekucyjnych (Km 2834/09 oraz Km 169/10) skargi na czynności Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Gdańsk-Południe w Gdańsku Piotra Majdzińskiego polegające na wydaniu w dniu 8.03.2013 roku postanowień w przedmiocie oddalenia wniosków dłużnika o umorzenie postępowań Km 2834/09 i Km 1699/10 w trybie art. 825 pkt 3 k.p.c., o umorzeniu ww. postępowań egzekucyjnych w trybie art. 825 pkt 1 k.p.c. i ustaleniu kosztów egzekucyjnych. Domagał się przy tym uchylecia ww. orzeczeń w całości i nakazania komornikowi umorzenia wskazanych postępowań egzekucyjnych w trybie art. 825 pkt 3 k.p.c., przy rozliczeniu kosztów na podstawie art. 49 ust. 5 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji. Ponadto, na wypadek nieuwzględnienia zarzutów, wniósł o ewentualne obniżenie ustalonych w toku egzekucji opłat stosunkowych i kosztów biegłych oraz kosztów przejazdu poza miejscowość siedziby komornika i innego rodzaju czynności.

Postanowieniem z dnia 28 czerwca 2013 roku Sąd Rejonowy w Lęborku obniżył opłatę stosunkową z art. 49 ustęp 2 k.p.c.:

- określoną postanowieniem komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gdańsku – Południe w Gdańsku Piotra Majdzińskiego z dnia 8 marca 2013 roku wydanym w sprawie Km 169/10, z kwoty 30.089,92 zł do kwoty 20.000 zł (punkt 1 sentencji),

- określoną postanowieniem komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gdańsku – Południe w Gdańsku Piotra Majdzińskiego z dnia 8 marca 2013 roku wydanym w sprawie Km 2834/09, z kwoty 36.956,50 zł do kwoty 25.000 zł (punkt 2 sentencji).

W pozostałym zakresie skargi dłużnika oddalił (punkt 3 sentencji).

W uzasadnieniu rozstrzygnięcia w zakresie pkt 1 i 2 Sąd I instancji stwierdził, iż przyznane w art. 49 ust. 7 i 8 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji stronom (dłużnikowi i wierzycielowi) prawo do złożenia wniosku o obniżenie wysokości opłat dotyczy wyłącznie opłat stosunkowych pobieranych za prowadzenie egzekucji świadczeń pieniężnych (nie można żądać zwolnienia). Strony nie mogą jednak domagać się obniżenia wysokości opłat stałych. Z tego względu wnioski dłużnika o obniżenie wysokości poniesionych przez komornika wydatków związanych z przejazdem do innej miejscowości, kosztów związanych z asystą Policji przy prowadzonych czynnościach egzekucyjnych oraz kosztów opracowania opinii przez biegłych sądowych nie zasługują na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy zauważył, że omawiane przepisy zawierają rozwiązanie o charakterze wyjątkowym, nadzwyczajnym. Umożliwiają przy tym korygowanie opłaty z uwzględnieniem nakładu pracy komornika, zakresu wyegzekwowanego świadczenia, oceny indywidualnej sytuacji dłużnika. Podkreślił, iż ostatnia z wymienionych okoliczności powinien wyczerpująco przedstawić dłużnik ponieważ leży to w jego interesie. Trudno natomiast wymagać od Sądu prowadzenia w tym zakresie dociekań z urzędu.

Sąd I instancji uznał, iż w przedmiotowej sprawie zaistniały przesłanki jedynie dla częściowego obniżenia opłat egzekucyjnych. Zauważył, iż dłużnik nie zaprezentował żadnej dokumentacji dotyczącej swojej sytuacji finansowej (poza potwierdzeniem istniejącego bezspornie zadłużenia). Na takiej podstawie nie można było w istocie stwierdzić, jakimi rzeczywistymi środkami spółka obraca, ile wynoszą precyzyjnie jej przychody oraz koszty, czy ewentualnie jaka jest wartość majątku możliwego do spieniężenia bez zaniechania działalności operacyjnej. Podniósł, że częściowo sytuacja materialna dłużnika znana jest mu z urzędu z uwagi na sprawowanie nadzoru nad egzekucją z nieruchomości należących do dłużnika. Stwierdził również, że komornik podjął szereg pracochłonnych czynności w prowadzonych postępowaniach egzekucyjnych (czynności w terenie, korzystania z asysty Policji, występowanie do Prezesa właściwego sądu o zgodę na podejmowanie czynności poza właściwymi godzinami pracy komornika, zlecenie biegłemu sądowemu dokonanie wyceny należącego do dłużnika stada krów). Sąd zgodził się z dłużnikiem, iż umorzenie prowadzonych postępowań egzekucyjnych w związku ze zmianą wierzyciela skutkować będzie koniecznością obciążenia dłużnika kolejnymi opłatami egzekucyjnymi.

Z tych względów Sąd Rejonowy dokonał obniżenia opłat egzekucyjnych.

Dłużnik zaskarżył powyższe postanowienie zażaleniem, w zakresie dotyczącym obniżenia wysokości opłaty stosunkowej w sprawie Km 169/10 i Km 2834/09. Wniósł przy tym o obniżenie wskazanych opłat stosunkowych w większym niż dotychczas stopniu, ewentualnie o uchylenie orzeczenia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Nadto domagał się zasądzenia od wierzyciela na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego. Skarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie art. 49 ust. 10 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, poprzez nieuwzględnienie w sposób wystarczający rzeczywistego nakładu pracy komornika, ani sytuacji majątkowej dłużnika.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Przepis art. 49 ust. 10 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji stanowi, iż po rozpoznaniu wniosku, o którym mowa w ust. 7, sąd może, uwzględniając w szczególności nakład pracy komornika lub sytuację majątkową wnioskodawcy oraz wysokość jego dochodów, obniżyć wysokość opłat, o których mowa w ust. 1 i 2. Z literalnego brzmienia tego przepisu wynika, iż kryteria oceny zasadności wniosku o obniżenie opłaty egzekucyjnej wymienione zostały jedynie przykładowo. Z taką wykładnią omawianego przepisu można by się zgodzić wówczas, gdyby uregulowane zostało

jednoznacznie ogólne kryterium oceny zasadności wniosku o obniżenie opłaty. Takiej regulacji jednak brak w art. 49 ust. 10 u.k.s.e. Jednocześnie nie można uznać, że możliwość obniżenia wysokości opłaty egzekucyjnej pozostawiona została swobodnemu uznaniu sądu, który w zależności od okoliczności konkretnej sprawy może przyjąć dowolne okoliczności uzasadniające obniżenie wysokości opłaty.

Przepisy art. 10 ust. 7-10 u.k.s.e. są przepisami szczególnymi w stosunku do przepisów określających obowiązek zapłaty opłaty egzekucyjnej oraz wysokość tej opłaty i powinny być interpretowane ściśle. W związku z tym jedynymi kryteriami oceny zasadności wniosku o obniżenie wysokości opłaty egzekucyjnej są nakład pracy komornika oraz sytuacja majątkowa wnioskodawcy i wysokość jego dochodów. Każde z tych kryteriów może stanowić samodzielnie podstawę oceny zasadności wniosku o obniżenie opłaty egzekucyjnej.

Wskazane kryteria mają charakter ocenny, ale przepisu nie można rozumieć w taki sposób, że w każdym wypadku o wysokości opłat egzekucyjnych decyduje nakład pracy komornika lub sytuacja majątkowa wnioskodawcy (zwłaszcza dłużnika) i wysokość jego dochodów. Wysokość opłat egzekucyjnych w sprawach o egzekucję świadczeń pieniężnych regulują przepisy art. 49 ust. 1-2 u.k.s.e., zaś przepisy art. 49 ust. 7-9 tej ustawy pozwalają jedynie na obniżenie wysokości opłat, nie zaś na ich samodzielne, indywidualne ustalenie w każdej sprawie egzekucyjnej.

Jak już wyżej wyjaśniono, obniżenie wysokości opłat egzekucyjnych może nastąpić jedynie wyjątkowo. Co więcej opłaty nie służą wyłącznie pokrywaniu kosztu egzekucji prowadzonej przez komornika w konkretnej sprawie, ale ich cel ekonomiczny jest znacznie szerszy. Z przepisów art. 35 k.p.c. w zw. z art. 34 u.k.s.e. wynika, że z uzyskanych opłat egzekucyjnych komornik pokrywa koszty działalności egzekucyjnej, które obejmują: 1) koszty osobowe i rzeczowe ponoszone w związku z prowadzoną działalnością egzekucyjną; 2) koszty ochrony zajętego mienia i niezbędnej ochrony osobistej oraz ubezpieczenia mienia kancelarii i własnego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej; 3) koszty przejazdów w miejscowości będącej siedzibą komornika, korespondencji, obrotu pieniężnego, przewozu drobnych ruchomości niewymagających transportu specjalistycznego; 4) obowiązkowe opłaty na samorząd komorniczy ponoszone zgodnie z przepisami ustawy; 5) inne koszty niezbędne do wykonywania czynności egzekucyjnych oraz czynności przewidziane przepisami ustawy, jeżeli nie są pokrywane w trybie określonym w art. 39 u.k.s.e.

Już tylko pobieżna analiza treści przepisu art. 34 u.k.s.e. wskazuje, że pojęcie kosztów działalności egzekucyjnej nie odnosi się do konkretnej sprawy egzekucyjnej, ale obejmuje ogół kosztów szeroko rozumianej działalności egzekucyjnej komornika. Te względy przemawiają przeciwko tezie, że wysokość opłaty egzekucyjnej powinna być każdorazowo i ściśle dostosowana do nakładu pracy komornika w konkretnej sprawie egzekucyjnej.

Sąd Okręgowy w składzie rozpoznającym niniejsze zażalenie stoi na stanowisku, że określona w art. 49 u.k.s.e. wysokość opłaty jest wysokością opłaty, jaka należy się komornikowi za normalny, zwykły przy czynnościach egzekucyjnych nakład pracy. Nakład ten będzie różny w zależności od wskazanego przez wierzyciela sposobu egzekucji, istnienia majątku, z którego egzekucja może być prowadzona i szeregu innych czynników zależnych od okoliczności występujących w poszczególnych postępowaniach egzekucyjnych. Zważywszy jednak na słusznie podkreślony przez Sąd pierwszej instancji charakter opłat oraz fakt, iż służą one pokryciu kosztów działalności egzekucyjnej komornika, obniżenie z uwagi na nieadekwatność nakładu pracy komornika powinna następować w sytuacjach wyjątkowych np. gdy po wszczęciu postępowania dłużnik wpłacił całość należności bezpośrednio wierzycielowi. Taka wyjątkowa sytuacja bezsprzecznie nie ma miejsca w rozpoznawanej sprawie.

Podkreślić ponownie należy, że opłaty egzekucyjne są szczególnym rodzajem kosztów egzekucji, spełniającym przede wszystkim funkcję fiskalną, które służą pokryciu kosztów działalności egzekucyjnej komornika. W doktrynie wskazuje się, że dopuszczalność ustalania wysokości opłaty egzekucyjnej przez komornika lub sąd, w tym miarkowania opłaty ustalonej normatywnie, winna mieć charakter wyjątkowy, nie powinna dotyczyć każdego postępowania egzekucyjnego, lecz zostać ustawowo ograniczona tylko do takich spraw egzekucyjnych, w których ustalenie opłaty stosunkowej może narażać pewne trudności. Wysokość poszczególnych stawek opłat egzekucyjnych nie może bowiem pokrywać się z kosztami danego sposobu egzekucji świadczeń pieniężnych, gdyż niezbędne jest

przy tym zachowanie finansowej możliwości pokrycia ogólnych kosztów działalności egzekucyjnej (art. 34 i 35), które przekraczają znacznie zwykłą sumę kosztów poszczególnych egzekucji (Komentarz do art. 49 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, A. Marciniak – za pośrednictwem Systemu Informacji Prawnej LexPolonica). Opłaty egzekucyjne służą pokryciu kosztów działalności egzekucyjnej komornika, a nie kosztów danej egzekucji.

W rozpoznawanej sprawie dłużnik domagał się obniżenia opłat stosunkowych, w jeszcze większym stopniu niż to uczynił Sąd I instancji, powołując się na swoją trudną sytuację finansową. Nie wykazał jednak w żaden sposób, jakimi rzeczywistymi środkami obraca, ile wynoszą precyzyjnie jego przychody oraz koszty, jaka jest wartość jego majątku możliwego do spieniężenia bez zaniechania działalności operacyjnej. Z drugiej strony należy wziąć pod uwagę, że to skarżący doprowadził do sytuacji, w której konieczne było prowadzenie przeciwko niemu postępowania egzekucyjnego, a prowadzenie przeciwko niemu tego postępowania było celowe i zasadne. Trudno w tych okolicznościach uznać, że bliżej niesprecyzowana sytuacja dłużnika uzasadnia obniżenie opłat egzekucyjnych ponad miarę przyjętą przez Sąd Rejonowy. Nadto godzi się podnieść okoliczność odbiegających od standardu czynności komornika w zakresie w jakim koniecznym było podjęcie czynności związanych z prowadzeniem egzekucji z dużego stada bydła.

Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c., oddalił zażalenie, nie znajdując podstaw do jego uwzględnienia.